

Λόγος του Προέδρου της Δ.Ε. της ΕΣΜΕ κ. Γ. Ζέγος

στο μνημόσυνο του Έθνάρχου ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ και
του άειμνήστου Προέδρου ΣΟΦΟΚΛΗ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ

(χειροκροτήματα).

Προσήλαμε την παραμονή της έπεταίφου του θανάτου σου να γονατίσουμε στο μνήμα σου ΕΛΕΥΘΕΡΙΕ ΒΕΝΙΖΕΛΕ, όπως τό κήναμε και κέρου και κρόπερου, όπως τό κήναμε κάθε χρόνο μετά τή θανά σου. Όπως θά τό κήνουμε και τόυ χρόνου και τόν έπόμενο χρόνο και τόν μεθεπόμενο. Όπως θά τό κήνουν οι γενεές τών Έλλήνων, έφ' όσον υπάρχει κράτος ελληνικό και έφ' όσον ή λέξη Έλλάδα δέν θά είναι μιά ξεχασμένη ύποσημέλιση στην ανθρώπινη ιστορία.

Προσήλαμε σήμερα γιά να σέ τιμήσουμε, αλλά και να τιμηθούμε. Προσήλαμε γιά να φωτισθούμε από τό φώς τό άνέσπερο του μεγαλεου σου. Προσήλαμε γιά να φροντισθούμε σε μιά έποχή που είναι έξ' ύσου κρίσιμη γιά τό γένος τών Έλλήνων, όσο και αύτή που αντιμετώπισες στον πρώτο παγκόσμιο πόλεμο. Ήρθαμε να σου κήνουμε τό μνημόσυνο. Άλλά δέν θά ήταν κέρου να σου κήνουμε έμετες τό μνημόσυνο. Τό μνημόσυνο θά τό κήνεις έσύ ό ίόςος με τίς ύποθήκες που άφησες για νεολαία τής Έλλάδος, 50 χρόνια πριν από τή σημερινή ήμέρα.

Θά διαβάσω τά λόγια σου, γιά να τ' άκούσουν με τή φωνή μου όλοι οι νέοι τής Έλλάδος, ανεξάρτητα πολιτικής τοποθετήσεως, ανεξάρτητα τής γής στην όποία είδαν τό φώς, έλα τή παιδιά που πιστεύουν στη μεγάλη θεά, στην πατρίδα τήν άσύγκριτη που λέγεται Έλλάδα.

Άκούστε, νέοι τής Έλλάδος, τή φωνή του ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ, που τό βλέμμα του έσκιζε τή σκοτάδια του μέλλοντος και φώτιζε τήν πορεία του Έθνους. Έλεγε, πριν 50 ακριβώς χρόνια, στους νέους :
" Πιστεύω, ακράδαντος, ότι τό πρώτο ιδέοδος που ήμπορει να έχη ένας λαός, άφου διοηρόλιος τήν ένδική του ανεξαρτησίαν, είναι πώς να εξασφαλίση τήν ειρήνην, διότι μόνον μέσα εις τήν ειρήνην ήμπορούν να αναπτυχθούν τή άνθη του πολιτισμού... δέν είμαι, λοιπόν, ειρημιστής νοσηρός, είμαι ειρηνοφιλος... Τό έπ' έμας καλύτερον μνημόσυον δέν ήμπορούμεν να κήμμεν εις τους ήρωας του '21, οι όποιοι μής έχάρισαν τήν έλευθερίαν, παρά να έμνηνεύωμεν από τής αρχάς τάς όποιας διετισίωσιν, άτέχνως ίως... και έλπίζω ότι ή δεύτερα έκγονταετησίης από τής ανεξαρτησίας θά είναι μιά έποχή μεγάλης προόδου διά τήν Έλλάδα, έφ' όσον ναυεές κίνουνας δέν έδ άπειλή τήν πολιτικήν μας ανεξαρτησίαν, διά να καταλάβη μίαν θείαν, δέν λέγω βέβαια τήν πρώτην, αλλά μίαν από τας πρώτας μεταξύ τών πολιτισμένων ένών και να καθίγη μεγάλους τεχνίτας, οι όποιοι θά καταστήσουν γλυκυτέραν τήν ζωήν ανθρώπου και μεγάλους εκπαισόμενας, οι όποιοι θά δαμάσουν τά στοιχεία τής φύσεως και οι όποιοι θά μής δώσουν τά μέσα να ζήσωμεν με μεγαλύτεραν ευημερίαν..."

Αύτή ήταν ή ένάτηνη του ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ γιά τό γένος τών Έλλήνων. Όχι πρώτο μεταξύ τών ένών, αλλά μεταξύ τών πρώτων. Και έλεγε, πίο συγκεκριμένα, μπροστά στο κοινωνικό πρόβλημα, ό ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ - και έδω όλους αυτούς τους κραυγαλέους κοινωνικούς μεταρρημιστές, που έφθασαν να προφέρουν και λέξεις άσβελας γιά τό μεγάλο όνομα, να άκούσουν τά λόγια αυτά, που λέχθησαν πριν από 50 χρόνια : "Σεις οι νέοι, έχετε άκέναντι ήμών τών καλαιστέραν αυτό τό μέγα πλεονέκτημα, ότι τήν προσοχήν σας και τήν φρασηριδιότητα σας δέν πρόκειται να άπορροφήση πλέον ή ίόδα τής ένδικής άκοκατιστάσεως" - γιατί μής είχε χαρίοι ό ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ τά έερα σύνορα τής Συνθήκης τής Λωζάννης και διακήρυσε μ' αυτό, ότι ή θέση τής Έλλάδος ήταν θέση ειρηνοποιοιού που δέν άπειλούσε κανένα

μεγάλο, γελτόνα ή μακρυνό... (χειροκροτήματα). "Όλη σας ή προσοχή καί ή όραση ηρώδης μέλλει νά στραφή μόνον εις τήν όργάνωσιν του νέου έλληνικου κράτους εις κράτος συγχρονισμένον καί εις τήν βελτίωσιν του έχθρους του κοινωνικού καθεστώτος". Δύο πράγματα, λοιπόν, είναι ή έρετηρία γιά τους νέους: Πρώτα νά φτιάσουν κράτος συγχρονισμένο καί δευτερο νά βελτιώσουν, νά μεταρρυθμίσουν, νά μετασχηματίσουν τό κοινωνικό καθεστώς: Πρίν από 50 χρόνια, νέοι της Ελλάδας, ούς έδινε τήν παρακαταθήκη αυτή ή ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ. "Γνωρίζω ότι ή ανάγκη της βελτιώσεως αυτής άσχολεί τω πρώτώς τας σκέψεις μεγάλου μέρους της νεολαίας μας. Κάθε άλλο παρά νά σάς άποτρέψω από τό νά άσχολεσθε με τά ζητήματα αυτά.. Προσέχετε μόνον μή παρουρηθήτε εις ύπερβολάς από των άγαν γευτεριζόντων". "Η ύπερβολή, είτε της άπαισιοδοξίας ή του ντετριτισμού, είναι ή χειρότερος έχθρος του ανθρώπου ποσ σκέφτεται καί θέλει νά ζήσει ελεύθερος καί ύπερήφανος." "Έχετε μαιεδιά θεμελιωμένη τήν πεποθησιν ότι μόνον διά της κανονικής λειτουργίας του δημοκρατικού ήμῶν πολιτεύματος δύνασθε νά πραγματοποιήσετε τό εύγενές όραμα της φυλής σας. Βίαιαι άνατροκαί δέν δύνανται νά φέρουν όριστικώς κοινωνικώς μεταρρυθμίσεις ή άν τας φέρουν, συνοδεύονται από καταστροφάς, ώστε τό αποτέλεσμα κήθε άλλο παρά νά ήξειζε τας θυσίας...". "Ό,τι κυρίως επιδιώκομεν διά της βαθμιαίας ταύτης βελτιώσεως του κοινωνικού καθεστώτος είναι ή άσημάντα δικαιοτέρα κατανομή του διό της κοινής εργασίας παραγομένου έθνικού εισοδήματος. Εάν λησμονήτε μόνον ποτέ, ότι πάσα προσπάθεια δικαιοτέρας κατανομής πρέπει νά συμβαδίση με τήν ειλκερινή προσπάθειαν όλων, όπως τό έτήσιον έθνικόν εισόδημα είναι όσον τό δυνατόν μεγαλυτέρον". Καί λέει στους νέους: "Μή βιάζεσθε νά ψάσετε" - μήν είσθε άριβιστές. Καί προσθέτει, ότι ή καλλίτερη μέθοδος γιά νά άνευθον είναι ή τιμιότητα. "Η τιμιότητα είναι ή καλύτερη πολιτική". Καί τελειώνει με αυτά τά άπλοστοτά. Ακούστε ται: "Καί πιστέψτε με, είμεθα εις τας παραμονάς της ήμέρας, κατά τήν όποιαν, οι μορφαμένοι έργαται, οι όποιοι χρησιμοποιοῦν τόν νοῦν των, όπως διευθύνουν καλύτερα τήν λεγομένην χειρωνακτικήν εργασίαν των, εἰ κατέχουν καί κοινωνικώς" - άκούστέ τά έργατες καί άγρότες - "εί κατέχουν κοινωνικώς άνωτέραν θέσιν από τά 9/10 των άνηλόντων εις τό ελευθέρια λεγόμενα επαγγέλματα" Είναι λόγια του ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ.

Οι μικροί ή οι άσχετοι, ποῦ δέν καταλαβαίνουν τήν ιστορίαν, ρωτῶν πολλές φορές: τί ήταν ή ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ επαναστάτης ή μεταρρυθμιστής; ήταν ή ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ προοδευτικός ή συντηρητικός; ήταν ή ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ άστος ή σοσιαλιστής; "Όσοι διαβάζουν μόνο νά γράμματα γιά νά κερδίσουν, δέν έχουν αντίληψη ότι ή ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ ήταν ή ένδοξότερη της μεγαλύτερης σοφίας καί διατάκωσαν χείλι καί νοῦς ανθρώπων. ήταν ή έκφραστής του μέτρου, ήταν ή ένσαρκωτής του έλληνογ ρεαλισμού.

Ο ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ ήταν αυτός ποῦ επηρέασε τό έθνος των ελλήνων, από τό δικαίό πλέγμα του τοπάρχους τήν πρώτη έκαινοταξία μετά τήν άπελευθέρωση. Έκασοι τό έλληνικό έθνος επί 100 χρόνια από ένα πλέγμα άνωτερότητας. Θεωρούσε τόν έαυτό του περιούσιο λαό καί άτένιζε τό όραμα της μεγάλης Ιδέας καί ήρκείτο σό στείρες ρητορίες καί σό άνόητες ένέργειες. Καί ύπήρχε καί τό άλλο πλέγμα, από τό όκοινο ταυτόχρονα ύπέφερε ή έλληνικός λαός, τό πλέγμα της κατωτερότητας. Καί έβλεπε τόν έαυτό του σέν τόν ραγιά, τόν συνεχιστή της κακής μοίρας του Κεσάινα, του έθνους ποῦ ζει καί υπάρχει μόνο γιά τό άνέχεται καί τό βοηθῶνε λοχυρο προστάτες (χειροκροτήματα).

Ο ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ κατάλαβε ότι καί τό ένα καί τό άλλο ήταν άμαρτία, ήταν άντιιστορικά βιώματα. Μέτρηση τις ιστορικές δυνατότητες καί έτσι χρησιμοποϊώντας τόν γεωγραφικό χώρο από καί τήν ψυχή του "Έλληνας έρτισοι τό μεγαλειό του 1910 με 20, όταν ή μεγάλη Ιδέα εφασοσ σό σημείο ύλοποιήσεως της. "Έτσι ή μεγάλη Ιδέα όχι από ψαλίωμα του έλληνικού λαού, αλλά από τά χρήματα των ζώνων όθεν έφλων μας, οι όποιοι οίφθησαν τόν τόπο καί διό του τόκου διένεθιρον τήν κρίση του λαού. Ρι έκλογές του 1920 άφελονται στά λεφτά του Κεσοδάρη καί του Σένκ, του Ιταλού προδρευτού καί του γερμανού άκολοθου τόπου, με τί όκοινο εξαγοράσθησ ή τόπος, ποῦ θόλωσε τόν νοῦ καί τήν κρίση των ελλήνων. Καί ψάσαμε έτσι στήν

μεγάλη καταστροφή της Μικρασίας, γιὰ νὰ καταλήξουμε ὅμως, χάρη στὸ μεγαλεῖο τοῦ ΕΛΛΥΘΕΡΙΟΥ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ στὴν ἔνταξη τῆς Ἀσίδανης, στὰ σύνορα τὰ ὅποια μᾶς χάρισε γιὰ νὰ περικλεισθεῖ σ' αὐτὰ ὅλο σχεδὸν τὸ ἑλληνικὸ γένος.

Ἄλλὰ ὁ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ δὲν ἦταν μόνο ὁ δημιουργὸς τῶν γεωγραφικῶν συνόρων τῆς χώρας, ὁ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ ἔβλεπε τὰ θεμέλια τῆς κοινωνικῆς, πολιτικῆς καὶ οικονομικῆς φυσιογνωμίας τῆς. Ὁ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ δὲν ἤξερε διὰ τὴν ἱστορία μὴ πορτεῖ νὰ σταματήσει κἀπου. Ὁ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ ἤξερε διὰ τὴν ἱστορία βρισκόμεθα ἐν πορείᾳ, διὰ ὅσοι οἱ θεοὶ οὐ μεταβάλλονται. Τὸ θέμα εἶναι μὴ κοινὸ ρυθμὸς εἴ γίνεαι ἡ μεταβολή, καὶ ὁ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ ἀπῆρξε ὁ μεγαλύτερος κοινωνικὸς μεταρρυθμιστὴς, πρὶν ἀπὸ τὸν Ἀένιν, τῆς γενεᾶς του. Τὸ ἄρθρο 17 τοῦ Συντάγματος 1911 περιέχει ἀλλήθειες καὶ ἰατάξεις, οἱ ὁποῖες εἶναι σοσιαλιστικῆς ἢ εἶναι οἱ ἀπαρχές ἐνὸς ἑλλόγου σοσιαλισμοῦ. Ὁ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ ἔκαμε τὴν γλωσσικὴν μεταρρύθμιση. Ὁ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ ἔκαμε τὴν ἀγροτικὴν μεταρρύθμιση. Ὁ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ ἔκαμε τὴν ἐργατικὴν μεταρρύθμιση. Καὶ στὸ 1910 καὶ στὸ 1930 μὲ τὸν νόμο περὶ ΓΚΑ, περὶ ἀσφαλίσεως τῶν ἐργατῶν ἔβλεπε τὰ θεμέλια τῆς κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως. Στὸ ΒΕΝΙΖΕΛΟ ὀφείλει τὸ κράτος μᾶς τὴν τιμὴν διὰ εἶναι τὸ πρῶτο κράτος, καὶ ἐξέφρασε τὸ ἔθνος. Τὸ πρῶτο κράτος ἀπ' ὅλη τὴν Οἰκουμένη.

Ἄλλὰ δὲν ἦταν μόνο κοινωνικὸς μεταρρυθμιστὴς. Ὁ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ ἀντιλήφθηκε διὰ τόσο γιὰ τὴν ἐθνικὴν ἔσο καὶ γιὰ τὴν κοινωνικὴν ἐξόρμησιν κρατερότατα περὶ τὸ κράτος, καὶ αὐτὸ τὸ κράτος τῆς πλατείας Κλαυθμῶνος, τὸ μετέβαλε, μὲ τὸ Σύνταγμα τοῦ 1911 καὶ μὲ τοὺς νόμους τῆς κερφήνης ἑμεῖνης Ἰουλιῆς, σὲ ἓνα κράτος ὑπόδειγμα μεταξὺ τῶν κρατῶν τῆς Εὐρώπης.

Ἄλλὰ ὁ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ δὲν ἦταν μόνο δομητὴς κράτους, δὲν ἦταν μόνο κοινωνικὸς μεταρρυθμιστὴς. Ἔβλεπε διὰ τὴν κοινωνικὴν δικαιοσύνην ἀποκοθεῖται τὴν συνεχὴ ἀύθησιν τοῦ ἔθνικοῦ εἰσοδήματος. Καὶ στὸ ΒΕΝΙΖΕΛΟ ὀφείλομε τὰ παραγωγικὰ ἔργα τῆς Μακεδονίας. Στὸ ΒΕΝΙΖΕΛΟ ὀφείλομε τὴς μάσεις τῆς βιομηχανικῆς μᾶς ἀναπτύξεως. Στὸ ΒΕΝΙΖΕΛΟ ὀφείλομε τὸ γεγονός διὰ τὴν κερφήνην φράσιν ποὺ ἦταν φοβερὴ ἀλήθεια, ἄλλὰ καὶ κἀτὰ γιὰ τὴν Ἑλλάδα, ἡ φράσιν τῆς "ὑποκομιστῆς", ἔχει ἔχασται. Οἱ πατερόδες σας ἦταν παιδιὰ τῆς ὑποκομιστῆς. Ἔσπεῖ ἔχετε ἔχασαι τὴς καταβολῆς αὐτῆς, γιὰτὶ ἀπῆρξε ὁ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ, ὁ ἐνοσρκωτῆς τοῦ ἱστορικοῦ μέτρου, ἐκείνος ποὺ μὲ ὄνειρο καὶ λογισμοὺς προχώρησε καὶ πραγματοποιήσε μ' αὐτὸ τὸ λαμπρὸ ψυχικὸ ὄνειρό τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, σ' αὐτὴ τὴν κρῶσιν γιὰ τὴν ἱστορία καὶ τὴν ἀνερωπότητα γυνιδ τῆς γῆς, ὅ, τι ἦταν ἐρικτὸ μέσο στὰ ἱστορικὰ δεδομένα τῶν ἀρχῶν τοῦ 20 αἰῶνα.

Ἄν πρόκειται νὰ κἀνω ἐγὼ τὸ μνημόσυνο, ἤθελα ἀπλῶς νὰ σῆς ὑπομνήσω, ποῖς συμρούλες καὶ ποῖς προβλέψεις γιὰ τὸ ἔθνος μᾶς ἔκαμε ὁ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ, γιὰ νὰ φωτισθοῦμε καὶ νὰ τῆς ἀκολουθοῦμε. Μᾶς εἶπε: Μὴν ἀρκεθεῖτε εἰς τὴν θέσιν τοῦ δευτέρου. εἶναι ὑποχρέωσή σας νὰ διεκδικεῖτε θέσιν μεταξὺ τῶν πρώτων τῆς γῆς. Ὅσοι εἶπατε Βενιζελικοὶ - καὶ ἔλοι οἱ καλοὶ ἄλλοι - ἄλλοι εἶναι Βενιζελικοὶ - δὲν μπορούμε νὰ ἔχομε σὲν ἐπιτόβωσιν τῆς πολιτικῆς δραστηριότητος ἄλλο παρὰ νὰ βλοῦμε τὸ ἔθνος μᾶς μεταξὺ τῶν πρώτων, τῶν κῖο προηγμένων τῶν κῖο δυνατῶν κρατῶν τῆς γῆς. Καὶ ὅσοι εἶπατε Βενιζελικοὶ πιστεύομε ὅτι ἡ ψυχικὴ δομὴ τοῦ ἑλληνικοῦ, ἄλλὰ καὶ ἡ γεωγραφικὴ θέσιν τῆς χώρας, ὄχι μόνο δικαιολογοῦν ἄλλὰ ἐπιτόβωσιν τὴν κατάταξί μᾶς μεταξὺ τῶν πρώτων, τῶν κῖο προοδευμένων λαῶν τῆς Εὐρώπης (χειροκροτήματα).

Ἐάν αὐτὸ ἀποτελέσει συνέλιση ὅλων τῶν ἑλλήνων, τότε ἡ ἐξωτερικὴ μᾶς πολιτικὴ εἶναι σαφῶς καθορισμένη. Τότε ἡ κοινωνικὴ μᾶς πολιτικὴ εἶναι σαφῶς καθορισμένη. Τότε ἡ θεώρησιν τῶν προβλημάτων τῆς σύγχρονης ἀνθρώπινης κοινωνίας εἶναι σαφῶς καθορισμένη. Ὁ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ ἐκπροσώπησε, ἐνεσρκώσε, ἐνανθρώπησε ὅ, τι εἶναι μεγάλο, ὅ, τι εἶναι μοναδικὸ, ὅ, τι εἶναι ἱστορικὸ ἀπὸ τὴν ψυχὴν τοῦ ἑλλήνα γιὰ τοὺς αἰῶνες τῶν αἰῶνων.

Μόνο ὅσοι εἶναι μικροὶ καὶ ἀνέκαιοι δὲν εἶ χύσουν τὴν σημερινὴν ἡμέρα ἓνα δάκρυ εὐγνωμοσύνης σ' αὐτόν, ποὺ ἐκάτο φορὲς ἐπλότερος ἀπὸ τὸν Πηλορῆτη, ὅ ἀποτελεῖ τὸν φάρο ποὺ εἶ καταγῆρει τὸ ὄρομο τῆς προόδου καὶ τοῦ πολιτισμοῦ, ποὺ εἶ ἀκολουθεῖσι σ' αὐτὸς αἰῶνες τῶν αἰῶνων τὸ γένος τῶν ἑλλήνων.

Επιτρέψτε μου, τώρα, να σας πω ότι το Κόμμα της ΕΔΗΚ, ο πολιτικός κληρονόμος του ΕΛΥΘΕΡΙΟΥ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ, με συντριβή προσέρχεται στο μνήμα του γιού να του δηκισθεί ότι τις παρακαταθήκες του θα τις σπάζει σαν ιερή κληρονομιά και ότι θα κάνει το πᾶν γιὰ νὰ μὴν ἀποτελέσουν λησμονημένη παράγραφο στὴ βίβλο τῆς πολιτικῆς καὶ ἱστορίας (χειροκροτήματα). Είναι ἔθνικὴ ἀνάγκη (χειροκροτήματα παρατεταμένα), τὸ Κόμμα τῆς ΕΔΗΚ νὰ ὑπάρξει ἰδίως αὐτὴ τῆ στιγμῇ, γιατί εἶναι ἡ μόνη ἐγγύηση ἐναντίον τῆς πτώσεως. Είναι ἡ μόνη ἐγγύηση γιὰ τὴν εἰρηνικὴ ἐξέλιξη τοῦ πολιτικοῦ μας βίου. Καί εἶναι ἱστορικὴ ἀνάγκη ἡ ἐπιβίωσή του. Ὁ λόγος εἶναι φοβερός, όταν ἐπαναλαμβάνεται μπροστὰ στὰ ἱερὰ αὐτὰ χώματα, όταν μᾶς ἀκοῦει ἡ ψυχὴ αὐτῶν ποὺ κρῖβει ἡ εὐλογημένη αὐτὴ πλάνα. Είναι ἀνάγκη ἔθνικὴ νὰ διατηρηθεῖ τὸ Κόμμα τῆς ΕΔΗΚ καὶ νὰ ἀποκτήσει τὴν παλιὰ του εὐχὴ, γιατί εἶναι βασικὸ τὸ θεμέλιο καὶ ἡ ἐγγύηση τῆς διατήρησης τῶν συνόρων τοῦ κράτους αὐτοῦ, τὰ ὅποια καθόρισε ὁ ΕΛΥΘΕΡΙΟΥ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ στὴ Λωρδάννη (χειροκροτήματα). Ἐμεῖς εἴμαστε, κατὰ τὸ πνεῦμα, ἀδελφοὶ καὶ γιοὶ τοῦ ΕΛΥΘΕΡΙΟΥ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ. Ὅλοι ἐσεῖς οἱ Κρητικοὶ εἰστε ἐξ αἱμάτων ἀδελφοὶ καὶ γιοὶ του. Καὶ αὐτὴ τῆ στιγμῇ ποὺ τὸ Κόμμα μας κλυδωνίζεται, γιατί καὶ ἔθνες καὶ ἑλληνικὲς ὁμογενεῖς δυνάμεις ἔλθουν νὰ τὸ βγάλουν ἀπὸ τὴ μῆση, ἔχετε μεγάλη εὐθύνη νὰ τὸ διατηρήσετε. Καί πιστεύω, διότι εἰστε παῖδιὰ τῆς λεβεντογεννήτρας Κρήτης, ὅλοι θὰ ἀνταποκρίθετε καὶ τὴ φωνὴ αὐτὴ στὸ πατριωτικὸ σας καθήκον.

Μὲ τὴ βεβαιότητα ὅτι θὰ πράξετε τὸ καθήκον σας αὐτὸ καὶ δὲν θὰ ὑπάρξει Κρητικὸς συνεργὸς τοῦ σκευραμένου μεγάλου ἔθνικοῦ ἐγκλήματος ἀπευθύνομαι καὶ πάλι στὴν ψυχὴ τοῦ Ἐθνάρχῃ γιὰ νὰ τοῦ πῶ ἕνα μεγάλο εὐχαριστῶ, γιὰ νὰ τοῦ πῶ ὅτι τὸ εὐχαριστῶ αὐτὸ δὲν εἶναι ἐκφραση τοῦ κόμπματος ἢ τῆς γενεῆς μας, ἀλλὰ εἶναι ἐκφραση τῶν αἰσθημάτων τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ γιὰ τοὺς αἰῶνες τῶν αἰῶνων.

Πρὶν ἔμμε τὸν ἀποχαιρετισμὸ, ἀπευθυνῶ στὸ ΣΟΦΟΚΛΗ ΒΕΝΙΖΕΛΟ, τὸ γιοῦ του, μὲ τὸν ὄκοιτόν μὲ συνέδεαν στενοὶ δεσμοὶ φιλίας. Τὸ σεβαστὸ μου Ἀρχηγό, τὸν ἀριστοκράτη στὸ πνεῦμα καὶ στοὺς τρόπους συμπεριφορῆς ΣΟΦΟΚΛΗ ΒΕΝΙΖΕΛΟ (παρατεταμένα χειροκροτήματα), μὲ τὸν ὄκοιτόν περῶμε πολλές ἱστορικὲς στιγμῆς, πολλές στιγμῆς κρίσεως τοῦ ἔθνους. Ἐάν οἷς πῶ μόνο ὅτι ἡ Κύπρος δὲν κατελήφθηκε τὴν παραμονὴ τῶν Χριστουγέννων τοῦ 1963 ἀπὸ τοὺς τούρκους χάρη στὴ φυχραιμία τοῦ ΣΟΦΟΚΛΗ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ, εἰ εἶναι ἕνας ἐλάχιστος φόρος τιμῆς πρὸς τὴν μνήμη του (χειροκροτήματα). Εὐγνωμῶν τὴν τύχη γιατί εἶχα τὴν τιμὴ νὰ εἶμαι συνεργάτης του καὶ ἐκφράζω τὴν εὐγνωμοσύνη τῆς γενιᾶς μου, γιὰ τὴν συμβολὴ του στὴν πρόσφατὴ ἱστορία τοῦ ἔθνους (παρατεταμένα χειροκροτήματα).

Εἶναι, μεγάλε ΕΛΥΘΕΡΙΕ καὶ ἀγαπητὲ ΣΟΦΟΚΛΗ, ἰδιαιτέρη ἡ συγγένισή σου ὅτι τὸ στεφάνι ποὺ εἰς οὐρανὸς, τὸ καταθετῶ ἐξ ὀνόματος μιᾶς τριμελοῦς ἐπιτροπῆς τοῦ Κόμματος, ποὺ περιλαμβάνει τὸν ἀγωνιστὴ τῶν ἑθνικῶν ἀγώνων, τὸ Στυλιανὸ Χούτα (χειροκροτήματα) καὶ τὸν ἑγγονό σου ΕΛΥΘΕΡΙΕ, τὸν ἀνηψιό σου ΣΟΦΟΚΛΗ (παρατεταμένα χειροκροτήματα) τὸν ἀγαπητό μου Νικήτα Βενιζέλο, ποὺ κολλεῖ φορές ἔχων καὶ τὸν ἀποκαλῶ ΣΟΦΟΚΛΗ. Είναι δεῦγμα ὅτι ἡ παράδοση τῶν Βενιζέλων δὲν διατηρεῖται μόνο σὺν ἑθνικῇ ἀνάμνηση, ἀλλὰ διατηρεῖται καὶ βιολογικῇ. Καὶ εὐχομαι τὸ μέλλον τῆς νὰ εἶναι τόσο ἐνδοξο, ὅσο καὶ τὸ παρελθόν.

ΕΛΥΘΕΡΙΕ ΒΕΝΙΖΕΛΕ, μὲ ὄσα ἔκαμες, μὲ ὄσα εἶπες, μὲ ὄσα σκέφτηκες, ἀπέκτησες τὸ δικαίωμα γιὰ ὅλες τῆς ὁδοῦς κοῦφωτόνων στὴν Ἑλλάδα. Καὶ σὺ ΣΟΦΟΚΛΗ, σοῦ ἄξιζε ἡ ὁδὸν γιὰ τῆς τίμιες ὑπηρεσίες σου πρὸς τὴν πατρίδα. Ἐξ ὀνόματος τῆς ΕΔΗΚ, τοῦ Κόμματος ποὺ ἀποτελεῖ τὴν συνέχεια τοῦ πολιτικοῦ ὀργάνου ποὺ ὀμολογήσατε, ταπεινὰ καταθέτω ἕνα στίγμα ὀδοῦ στὸ μνήμα σου ΕΛΥΘΕΡΙΕ καὶ στὸ μνήμα σου ΣΟΦΟΚΛΗ (παρατεταμένα χειροκροτήματα).-

Αθήνα 14 Μαρτίου 1978

Προς τους Συνέδρους
του Έκτακτου Συνεδρίου της ΕΔΗΚ

Αγαπητοί Συνάδελφοι,

Η σύγκληση του Έκτακτου Συνεδρίου για την εκλογή του Αρχηγού και τον καθορισμό της πολιτικής και οργανωτικής γραμμής του Κόμματος θα πραγματοποιηθεί, όπως έχει καθορισθεί από την Κοινοβουλευτική Ομάδα, στις 19-20 τρέχοντος, στο Ξενοδοχείο ΠΑΡΚ, Λεωφόρος Αλεξάνδρας και Ρεθύμνου, Αθήνα.

Όλα τα πιστά και συνεπή στελέχη του Κόμματος, είμαστε βέβαιοι, ότι θα σπεύσουν να πάρουν μέρος σ' αυτό για να εξασφαλίσουν την κλήρη επιτυχία του.

Τό Κόμμα δεν άντέχει περισσότερο στις ύπουλες ή κατά μέτωπο επιθέσεις και διαβολές από τις οποίες έχει δοκιμαστεί μετά την εκλογική του ήττα. Η φήμη αυτή πρέπει να τελειώσει οριστικά.

Η επιτυχία του Συνεδρίου μας, θα αποελλείψει την άπαρχή για τη νέα έξορση που θα του δώσει την παλιή του αίσλη και θα τό καταστήσει πάλι σύστημα τό ρυθμιστή των πολιτικών τυχών της χώρας.

Η επιβίωση και αναζωογόνηση του Κόμματος είναι εθνική ανάγκη, για ν' αποφευχθεί ή πώληση και νά διασφαλιστεί ή εδαφική άκεραιότητα της χώρας.

Ας φανούμε όλοι μας άντάξιοι της ιστορικής αυτής στιγμής.

Με συναδελφικούς χαιρετισμούς
για τη Διοικούσα Έκτροπή

Ι. Γ. ΖΙΓΑΝΗΣ

Handwritten mark

ΕΝΔΕΛ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ
ΣΤΑΝΕΠΙΣΤΗΜΟΥ 10
ΑΘΗΝΑΙ Τ.Τ. 10879

ΚΥΡ.
ΚΑΡΝΙΖΑΚΗ ΙΡΑΝΝΗ
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΔΙΕΥΤΗΡΙΟ 27
ΑΘΗΝΑ 148 15*